

BALATON KIEMELT ÜDÜLŐKÖRZET

- A Balaton Budapest után az ország második legjelentősebb turisztikai vonzereje.
- A Balaton Kiemelt üdülőkörzet (BKÜ) területe három régiót (Dél-Dunántúl, Közép-Dunántúl, Nyugat-Dunántúl), három megyét (Somogy, Veszprém, Zala) és tizen-négy kistérséget érint.
- A BKÜ településeinek számát a Balaton-törvény 2008. évi módosítása 179-re bővítette, ebből parti és part közeli 51. A bővítést – a települések csatlakozási igénye mellett – részben a kiemelt üdülőkörzet nyugati részéhez kötődő nagyarányú fejlesztések indokolták, részben a kistérségi együttműködés további erősítése tette szükségessé.
- A Balaton környékére az aprófalvas település-szerkezet jellemző. 2009-ben 115 település tartozott az ezernél kisebb lélekszámú aprófalvak csoportjához, ezen belül 78 település volt ötszáz fő alatti törpefalu.

2013 márciusában a Kormány benyújtotta a [T/10329.](#) számú törvényjavaslatot a *Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Területrendezési Tervének elfogadásáról és a Balatoni Területrendezési Szabályzat megállapításáról* szóló 2000. évi CXII. törvény módosításáról.

A törvényjavaslat célja, hogy a 2000. évi CXII. törvényben (a továbbiakban: *Balaton-törvény*) foglalt, a települési önkormányzatokat terhelő kötelezettségek teljesítésének törvényi háttérét biztosítsa és reagáljon a 2008-as módosítás óta szükséges változásokra.

A BALATON-TÖRVÉNY

A Balaton-törvény elősegíti a Balaton Kiemelt Üdülőkörzetében (továbbiakban: BKÜ) a természeti és a települési környezet minőségének védelmét és a környezeti értékek megóvását, valamint az idegenforgalom feltételeinek biztosítását és fejlesztését, miközben megteremti a feltételeket a térség kiegyensúlyozott gazdasági fejlődéséhez. A törvény célja az üdülőkörzetet érintő területrendezés és a területhasználat szabályainak megállapítása is.

A törvényt 2008-ban (2008. évi LVII. törvény a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Területrendezési Tervének elfogadásáról és a Balatoni Területrendezési Szabályzat megállapításáról szóló 2000. évi CXII. törvény módosításáról) felülvizsgálták és módosították azzal a céllal, hogy összehangolják a 2003-ban hatályba lépett Országos Területrendezési Terv (2003. évi XXVI. törvény az Országos Területrendezési Tervről) rendszerével és a térségre vonatkozó fejlesztési tervekkel.

Az 1996. évi XXI. törvény (a területfejlesztésről és a területrendezésről) 1999-es módosítása rendelte el a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet mint kiemelt térség létrehozását és ennek irányító szerveként a Balaton Fejlesztési Tanács (a továbbiakban: BFT) felállítását. Utóbbi megalakításáról az 1059/1997. (V.28.) Korm. határozat rendelkezett.

STATISZTIKAI MUTATÓK

A BKÜ hazánk legnagyobb üdülőkörzete, népesszáma alapján mégis az alacsonyabb lélekszámúak közé tartozik. 2010. január 1-i **lakónépessége 262.000 fő,** a magyarországi kiemelt üdülőkörzetek együttes népességének mindössze 7,9 százaléka, népsűrűsége az egyik legalacsonyabb. Az idegenforgalmi idényben az üdülónépesség néhány településen a lakónépesség többszörösét is eléri.

Az üdülőkörzet **területe 3.886 km²,** ami az ország területének 4,2 százaléka.

A 2001. évi népszámlálás során **72.000 piHENÉSI célra használt üdülőt** írtak össze, ami 27 százaléka az ország összes üdülőingatlanjának. A térség üdülési célt szolgáló ingatlanjainak kilenczede a part menti övezetben koncentrálódik.

2008-ban 19.905 vállalkozás – az országban lévők 2,8 százaléka – **működött** a BKÜ területén. A cégek héttizede a part közeli településeken tevékenykedett, fennmaradó háromtizedük a távolabb eső területeken. A mintegy 4000 vendéglátóegység az országosnak 7 százaléka.

2012-ben 1.296.000 vendég mintegy 4.428.000 éjszakát töltött el az üdülőkörzet szálláshelyein. A part menti és a háttértelepülések együttes vendéglétszáma 1 százalékkal, vendégéjszakáinak száma 2,5 százalékkal haladta meg az előző évit. A belföldi forgalom egy évtizede tartó bővülésének eredményeként **a vendégeknek már közel háromnegyedét a hazai látogatók tették ki.** Számuk stagnált, vendégéjszakáik száma 1,3 szá-

zalékkal növekedett 2011. január-decemberéhez képest. Külföldről 4,1 százalékkal több vendég foglalt szállást, és eltöltött vendégéjszakáik száma is hasonló mértékben nőtt.

A belföldi vendégforgalom a szállodákra koncentrálódott, a 946.000 főnyi hazai vendég héttizede ebben a szállástípusban jelent meg. A belföldi vendégek további 12 százaléka panzióban vagy üdülőházban foglalt szállást, egytizedük választotta a kempingeket, 9 százalékuk pedig az alacsony komfortfokozatot jelentő közösségi szálláshelyeket.

„A Balaton Kiemelt Üdülőkörzet tehát csak akkor tudna a tartós fejlődés útjára lépni, ha a BFT összetételének reformjával helyi többséggel megalakulna a Balatoni Parlament, amely a területfejlesztés körében a «partnerek» befizetéseivel gazdálkodó Balatoni Regionális Innovációs Fejlesztési Alap pénzeszközeiről dönthetne, valamint ha a kistérségi határoknak az üdülőkörzethez igazításával egy kistérségi alapú, alulról építkező területfejlesztési politika alakulna ki.” (Pósa Péter)

2012-ben az üdülőkörzet **kereskedelmi szálláshelyei összesen 42,2 milliárd forint** (az országos bevétel 16 százalékat kitevő) **bruttó bevételt értek el,** ami folyó áron százalékkal meghaladta az előző évit. A bevételek 55 százaléka a szállásdíjakból, százaléka a szálláshelyek üzemeltetésében lévő vendéglátóegységek forgalmából származott. A szállásdíj-bevétel 2011-hez képest 12 százalékkal nőtt, a vendéglátásé viszont 2 százalékkal csökkent.

A vendégforgalom szezonálisához kötődően a szálláshelyeken közvetlenül foglalkoztatottak száma is idényszerűen változik az üdülőkörzetben. A kereskedelmi szálláshelyi megfigyelés alapján a balatoni egységekben 2012 első hónapjaiban kevesebb, mint 4000 fő, míg a főszezonban már mintegy 6900 fő állt alkalmazásban. Az alkalmazotti létszámon belül a részmunkaidőben alkalmazásban állók aránya áprilistól kezdődően rendre magasabb volt, mint egy évvel korábban.

**A 2008-AS TÖRVÉNYMÓDOSÍTÁS ÓTA
FELMERÜLŐ PROBLÉMÁK**

A 2008-as törvénymódosítás óta az érintett önkormányzatok, illetve a BFT részéről rendszeresen felmerül a törvény további módosításának szükségessége. A leggyakrabban felmerülő problémák:

- a Balaton-vidék önálló régióvá válását és hatékony fejlesztését akadályozza annak közigazgatási szétagoltsága;
- a három balatoni megye más-más tervezési-statisztikai régióhoz tartozik, ez nehezíti a BKÜ egységes fejlesztési koncepcióját;
- a Balaton környéke gazdaságilag nem tekinthető koherens egységnek (pl. a háttértelepülések nem részesülnek olyan mértékben az idegenforgalomból, mint a part mentiek);
- a népességfogyás és az elvándorlás az átlagosnál magasabb, egyelőre nem visszafordítható;
- a változó tulajdonosi viszonyok gyengítik a térség mezőgazdasági potenciálját;
- az innovációs elemek a szűk parti sávban és azok centrumaiban koncentrálnak. A fő tagoltsági irány a part menti és a part közeli települések között húzódik;
- a települések egyharmadában a szennyvízcsatorna hálózat nem épült ki. A kül- és belterületeken eltérő szennyvízkezelési feltételeknek kell megfelelni;
- lassan halad és sok konfliktust vet fel a vízparti rehabilitáció (ld. 283/2002. (XII. 21.) Korm. rendelet a balatoni vízpart-rehabilitációs szabályozás követelményeiről)
- szükséges lenne a TDM (Turisztikai Desztináció Menedzsment) rendszerek kiterjesztése és sikeresebb működtetése, illetve az egységesebb régiós turisztikai együttműködés;
- a közlekedési projektek nem alkotnak egységes térségi rendszert.

Jegyzetek:

- [Részletes tájékoztató a Balaton Fejlesztési Tanács 2012. évi tevékenységéről](#)
- [A Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Hosszú Távú Területfejlesztési Koncepciójáról \(2002-2010\)](#)
- [A Balaton Fejlesztési Tanács hosszú távú területfejlesztési koncepciója 2000-2013](#)
- [Balaton Régió Fejlesztési Stratégiája 2007-2013](#)
- [A Balaton Kiemelt Üdülőkörzet társadalma és gazdasága – KSH 2011.](#)
- [A Közép-Dunántúl és a Balatoni üdülőkörzet idegenforgalma – KSH 2012.](#)
- [Kabai Gergely - Oláh Miklós: Gazdasági Kamarától a TDM-ig. Vállalkozói együttműködések a Balatonnál \(2010\)](#)
- [Pósa Péter: A Balaton Kiemelt Üdülőkörzet fejlesztésének néhány közigazgatási problémája \(2010\)](#)

Készítette: dr. Draskovich Edina
Képviselői Információs Szolgálat

Országgyűlési Könyvtár

E-mail: infoszolg@parlament.hu
Intranet: <http://infoszolg.ogyk.hu>
Tel.: (1) 441-4529; (1) 441-6486